

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 glid. — kr.
„ pol leta — „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez pose-
bne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstice,
če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kaj bo z Bosno in Hercegovino.

Pri bližajočih se nam volitvah bodo nemški liberalci in naši nemškutarji pometali z Bosno in Hercegovino in skušali volilce motiti. Zato bodi o tej zadevi par besedic tukaj rečenih. Zasedenje Bosne in Hercegovine se je zgodilo. Naša junaška vojska se je sijajno skazala, kar je vsled nesrečnih bojov l. 1859. in 1866. potrto vojaštvo zopet ohrabilo in veljavo naše očetjave pri sosedih znatno pomnožilo. Uže zaradi tega je zasedenje bilo velevažno. Dalje stoji resnica, da je zasedenje ovih dežel vsestranski opravičeno, med tem ko se gledé na to, kako se je izvrševalo in kako se sedaj ondi godi, zamore marsikaj grajati.

Da smo Bosno in Hercegovino turškemu sultanu vzeli, to je kot potrebno in koristno celo lehkó dokazati in se je uže dokazalo. V soboto 17. maja so svitli cesar sami v slovesni besedi iz prestola sklenoli delovanje državnega zbora. Proti koncu svojega govora so rekli: gledé na dogodke v jutrovnih deželah bilo je potrebno prav krepko zagovarjati in braniti koristi, veljavo in čast cesarstva. Lani in predlanskim razsajale je pri nas prav grdo in nekrščansko turkoljubje, najbolj pri Magjarih in Nemcih. Ali ko je v državnem zboru ogerskem in dunajskem in potem v delegacijah prišla vrsta dovoliti denarjev za zasedenje turških dežel, je ovače celó turkoljubna večina poslancev pritrdila. Čudno, pri Magjarih je nasprotovala le peščica nepoboljšljivih turkoljubov. V dunajskem državnem zboru ostalo je pa 112 Turkov. Med temi turkoljubi bili so tudi dr. Duhač, Seidl, dr. Forregger, Dežman, Petrič itd. Dalje vsi Slovani, razun Poljakov, smo pri srčno želeli, da bi ubogi naši po krvi nam bratje bili brž rešeni turškega jarma. Isto zahtevala je od nas in od vsakega vernika njegova krščanska ljubezen. Naposled vsa zgodovina, razne koristi, zlasti kupčijske, tirjale so uže od nekdaj, da bi bila Avstrija nadaljevala turške boje in osvobodila kristijane. Žali Bog, da smo odlagali, kar bi se imelo zgoditi vsaj pred 50. leti, preden je Ru-

sija postala premogočna. Žali Bog, da smo turkoljubno politiko rabili, in tako turške Slované od sebe odvrčali! Ali hvala Bogu, zgodilo se je vsaj nekaj in v najsrajšem času!

Dne 21. aprila 1879. je naš minister grof Andrassy s turškim sultanom sklenil posebno nagodbo zastran Bosne, Hercegovine in Novegopazarja. Glavne točke so: 1) avstrijski cesar prevzame upravo v Bosni in Hercegovini, on postavlja uradnike in pobira davek itd. vendar vrhovni gospod in lastnik dežel je še turški sultan, 2) mohamedancem se zagotovi in brani vera, šege, imetje itd., 3) za sultana se sme javno moliti in ob svečanih priložnostih turška zastava izobešati, 4) v Novopazarskem okrogu sme 3 mesta zasesti 4000 do 5000 avstrijskih vojakov. Dalje ne smejo brez posebnega dovoljenja sultanovega? Tako se glasi ova nagodba. Očividno je ona jako in nepričakovano ugodna turškemu sultanu. In glejte čudo! Nagodba ne dopada — našim turkoljubivim nemškim liberalcem! Začeli so jo hudo grajati. Pravijo: „tako je tedaj 6000 naših ljudi za sultana moralo smrt storiti, za sultana smo morali 140 milijonov goldinarjev zapraviti itd.“ — Nekateri liberalni listi so grofa Andrassyja tako napadali, da so bili zaporedom konfiscirani. Najbolj jih pa jezi, kako si Magjari svojijo kupčijske in druge koristi pri zasedenju Bosne in Hercegovine, ter vse tako uravnava, da je Magjarom na dobroto ne pa tudi nam. Kaj rečemo na to? Nič druga, kakor: prav se jim je zgodilo. Kdo pa je kriv, da je Magjarom toliko greben vzrastel? No, to vsi vemo, da so le nemški liberalci to zakrivil s „svojim pritiskovanjem Slovanov k steni.“ Tukaj naj sami gledajo, kako si bodo pomagali! Za Bosno in Hercegovino pa nas ni nič skrb. Tamošnjih Slovanov ne bodo pomagjarili, še manj „pošvabili“. Proti naturi se more grešiti, zatreti nje ni kos. Naposled je pa grof Andrassyjeva nagodba s turškim sultanom meč, ki je turkoljubju pri avstrijskeji politiki zavdal smrtno rano. Ali naj zgubi sultan deželi popolnem, ali ji pa naj dobi nazaj. Ako prvo, tedaj mora se delati na razpad

Turčije, ako slednje, mora se tirjati 140 milijonov potroškov od njega. Toda plačati nima sultan s čim in torej ostanete Bosna in Hercegovina, ako ji ne zgubimo po kaki nesrečni vojski, vsakako pri Avstriji in utegnute pri modrem gospodovanju postati dva najkrasnejša bisera v cesarskej kroni preuzvišene hiše lorensko-habsburške! Jamranje po 140 milijonih pri zasedenju turških dežel, Avstriji v varnost in korist, je pa jako čudno iz ust liberalnih gospodov, ki so 80 milijonov „zakrahovanim“ bankam, faliranim fabrikam itd. žrtvovali in 500 milijonov novega dolga davkoplačilcem naložili. Taki ptiči se naj le poskrijejo in tiho denejo ter zgrivanim srcem premišlujejo, kde in kdo je z davkoplačilskimi groši pometal!

Gospodarske stvari.

Zelje ali kapus, njegova pridelava, obdelava in poraba.

II. Semé se prireja tako, da se jeseni srednje debele prav goste in trde glave s koreninami vred iz zemlje poderejejo, nekoliko osuše ni potem v kleti ali v pesek zakopane ali pa le ob steni naslonjene do spomladi hranujejo. Brž ko se je spomladi zemlja posušila in nekaj ugrela, posade se semenske glave v vrtno gredo potem, ko se jim je gorji del glave na vskriž prerezal, da more glavno semensko steblo leži iz srca pognati in lepo rasti. Zeljno seme se mora pa oddaljeno od drugih takih semenskih sort vzrejevati. Sorodnih rastlin, kakor repe, redkve, itd. ne sme blizo biti, ker se zeljno seme brž izleže; 30 do 40 semenskih glav daje 1 kilo semena. Zeljno seme se spomladi (sušča — malega travna) na solnčne ali prisojne vrtné grede poseje. Grede ne smejo biti premočno gnojene. Na mecen posejanja (okoli 10 ar) se potrebuje 6 lotov ali 10 dekagramov semena. Mlado setev je dobro z dračjem in slamo pokriti. Tudi zamakati je jo treba. Konec majnika, začetek junija se zeljnik začne zasajati, po vrsti 70—80 centimetrov vsaksebi. V vrstah sajenica od sajenice tudi po 70—90 centimetrov, ali pa nekaj manj. Najbolj kaže in je najlepši trikotni nasad. Korenina se mora sajenicam nekoliko priščeptniti. Izdiranje sajenic in zasajanje najbolj kaže po kakem dežju. Kdor sajenice izdira ali piplje, mora gledati posebno na to, da tanke, postranske sesavne korenine lepo iz zemlje potegne, da se jim ne odtrgajo. Pri zasajanju zeljnih sajenic se je treba priročnega sadivnika posluževati, to je priostren lesen kolček, s katerim se primerno globoka luknja v prst pritise. Ko se sajenice iz zemlje popipljejo, jih je dobro položiti s korenino navzdol v plitvo skledo, v kateri je nekaj kravjeka v vodi pomešanega. To sajenice lepo čvrstve ohrani, da ne povenijo in jim tudi nekaj hrane seboj v prst podaje. Ko so sajenice posajene, treba jih je o pravem času oko-

pati in osipati, najboljše pred kakim dežjem, da jim more dež prav pomakati. Plevel in gosenice se morajo pridno zatirati. Metulje beline je treba skrbno loviti in njihovo zalego po posameznih listkih poiskati in pokončati.

Brž ko kateri spodnjih listkov ožoltne in se posuši, se naj odstrani; pozneje se večkrat postransko perje potrga. Zelene krovne liste pa je boljše puščati in jih še le v zadnjem času, ko so že megle in mrzle noči glavice strdile, s pridom potrgati, če daleč proč od glave štrlé. Kolikor pozneje se more zelje posekati, toliko boljši pridelek je. Konec oktobra, začetek novembra se navadno začinja zelje posekovati. Glave se pazljivo nalagajo na vozove in potem v škedenj ali drug pripraven prostor zvoziijo. Tam se puščajo nekoliko dni na kupu ležati. Tako postane zelje notraj lepo belo. Zdaj se iz nova osnažijo, koleni izrežejo, zvonajno perje odtrga in zdaj je še le za na trg priredjeno. Pridelovanje zelja je betva kmetovanja, ki primeroma največ dobitka nese. Pridelek na hektari je 500—700 kop glav ali 100—140 kop na mecen posejanja. V srednjih letih cena za prodano robo iztržena, poplačuje delo in trnd. Seveda nastopi tudi sem ter tje slaba letina. Najhujša sovražnika sta gosenice in suša. Pridelovanje zelja se bode še bolj razširilo in se bolj izplačalo, kolikor se bodo kmetovavci bolj naučili zeljne glave dolgo v zimo hranjevati in dobro kisló zelje narejati. Da se zeljne glave dolgo hraniti pusté, jih je treba s korenino vred iz zemlje vzeti in jih potem na kakem visečem kraju s korenino navzgor glavo poleg glave položiti. Na to se glave do kocena s prstjo pokrijejo. Na debelo se to da na polju na njivi narediti. Celo s plugom se more to delo olajšati. Predno se glave s prstjo pokrijejo, se morajo pa nekoliko dni s korenino navzgor na zraku stati pustiti, da se nekoliko posuše. Tako ostanejo glave črstve noter do spomladi. Zelje iz takih glav narezano je prav okusno in dobro.

Kar se pa načina tiče, po katerem se dobro kisló zelje napravlja, v tem slovijo kmetovavci nemški okoli Devina (Magdeburg). Poglavitna njihova umetnost pa obstoji v snažnosti in pa skrbnem izbiranju zeljnih glav. Vse le količjak zeleno perje se skrbno potrga in le znotrajno rumenobelo perje ostane, ki se prav na tanko in dolgo v rezance razreže. Zelje se vloži brez soli in kumine. Samo nekaj zrnj popra se potrosi v kad. Pri nas se navadno nekoliko preveč soli in to je je uzrok, da se zelje prenašlo in presilno ukisa pa tudi prenašlo mehko postane in gnjiti začne. Zelje, katero je treba pred kuho še v čisto vodi prati, tako zelje že ni več tako, kakoršno bi moralo biti.

Predenica na detelji in kako jo zatreti.

M. Predenica pomarsi katerih deteljščih grdo razsaja. Cele lehe se vidijo ovite z njo in stebila